

SAO NỮ CÀM TÙ KỂ CẢ KHI HỌ ĐÃ CHẾT?

NGUYỄN LÂN THẮNG

Tôi vào Nam thăm gia đình và bạn bè một ngày cuối năm rục rắng. Sài Gòn vẫn hối hả như bao lần tôi đã đến.

Gia đình tôi bên nội là dân Bắc, bên ngoại là dân Nam, thế nên từ bé đến giờ tôi chẳng xa lạ gì với mảnh đất này.

Mọi lần đến Sài Gòn, tôi thường cố gắng dành thời gian về nghĩa trang thành phố để thăm mộ ông ngoại tôi. Lần này đi, tôi chợt nhớ đến đã đọc đâu đó về nghĩa trang quân đội VNCH cũng nằm tại Biên Hòa.

Gia đình tôi không có người thân nào nằm ở nghĩa trang này, nhưng tôi rất tò mò muốn đến đây để mắt thấy tai nghe mọi chuyện và để thấp dù chỉ một nén nhang cho những người đã khuất.

Trên đường đi, mặc dù được bạn bè hướng dẫn tận tình qua điện thoại mọi "mưu chước" để có thể lọt vào nghĩa trang này dù không có người thân bên trong, nhưng tự dưng tôi nổi lên nổi băn khoăn rất lớn: Tại sao chiến tranh đã qua lâu mà vào nghĩa trang này lại phải trình chứng minh

thư, phải chứng minh được mình có người thân nằm trong đó, và tệ nhất là không được chụp ảnh đằng hoàng?

Tôi quyết định sẽ chỉ đi vòng ngoài để quan sát và nhất là lên Đền Tử Sĩ, một nơi hoang tàn chẳng có ai canh gác.

Dù đã biết những điều tệ hại nơi đây qua internet, nhưng quả thật chỉ khi chúng kiến tận mắt những gì ở Đền Tử Sĩ tôi mới thấu hiểu phần nào nỗi đau của biết bao gia đình có người thân nằm lại nơi này.

Đền nằm trên một gò đất cao án ngữ ngay trước nghĩa trang, phía trước là công tam quan vẫn còn mờ mờ dòng chữ gì đó không đọc được nữa.

Tôi về tra lại trên mạng mới biết đó là dòng chữ "Vì nước hi sinh" và "Vì dân chiến đấu". Theo những ảnh chụp trước 1975 còn lại trên mạng thì cảnh quan nơi này thay đổi thật nhiều.

Cả khu gò phủ kín một rừng cây được trồng chắc mới gần đây thôi. Lăn theo những bậc bê tông phủ dày lá khô, tôi bước lên khu đền mà lòng thảm kinh ngạc vì sao những cấu trúc xây dựng này có thể bền bỉ tồn tại đến bốn mươi năm dù không có người chăm sóc.

Bên trong đền, ngoài một cái bàn gỗ dựng tạm làm bàn thờ là đồng chăn chiếu bần thiu, chắc của một người vô gia cư nào đó tá túc qua ngày. Ngày xưa nơi đây từng là chỗ cử hành những nghi lễ trọng thể để tưởng nhớ người đã khuất, giờ bần thiu hoang tàn không khác chợ hoang.

Tôi và người bạn đi cùng không dám dọn dẹp kê đặt lại gì nhiều, chỉ dâng hoa và thắp tạm nén hương mong những người còn nằm lại ngậm cười nơi chín suối.

Dẫu biết chỉ là hành động tượng trưng, nhưng thôi thì quét chút lá quanh đền cho mát lòng những người đã khuất.

Rời khỏi khu đền, chúng tôi đi một vòng vào sâu phía trong nghĩa trang. Người ta đã xây chặn giữa Đền Tử Sĩ và khu chôn cất một nhà máy nước có tên là Bình An.

Cả khu nghĩa trang được xây kín tường cao 3m, bên trên có hàng kẽm gai lởm chởm trông không khác gì trại tù.

Xe đưa chúng tôi lướt qua khu kiểm soát, ngoài cổng đề tên là Nghĩa trang nhân dân Bình An, phía trong thấp thoáng vài ngôi mộ.

Nếu tôi cố vượt qua cổng này vào bên trong thì chắc chắn phải trình chứng minh thư, phải ghi tên vào sổ, phải chịu sự giám sát của nhân viên an ninh và sẽ không thể nào đằng hoàng nâng máy lên chụp bất cứ thứ gì.

Đó là điều tôi đã được bạn bè cảnh báo trước và tôi không thể chấp nhận được!

Tôi đi thăm nghĩa trang chứ có phải đi thăm tù đâu mà phải như vậy!

Vậy mà bao năm qua, gia đình những người đã khuất vẫn phải nín nhịn, vẫn phải xin xỏ chính quyền để thực hiện những quyền rất chính đáng của mình là được ra vào để thăm nom săn sóc phần mộ người thân nằm lại nơi này.

Những người nằm xuống trong nghĩa trang này dù lý tưởng của họ là đối lập với nhà nước hiện nay, nhưng họ cũng là người Việt Nam, cũng là cha là ông của biết bao gia đình, mộ phần của họ đáng được hưởng sự chăm sóc của người thân.

Tôi tự hỏi một chính thể với đầy đủ sức mạnh trong tay mà sao lại sợ họ thế?

Sao nữ cầm tù kể cả khi họ đã chết? Đến ngay cả những lính Trung Quốc xâm lược biên giới phía Bắc năm 1979, khi chết vô danh trên đất Việt cũng được quy tập chôn cất trong bao nghĩa trang đảng hoàng khắp miền núi phía Bắc?

Sao người Việt với nhau mà nữ đối xử tàn tệ đến mức kinh hoàng như vậy?

Còn nhiều câu hỏi nữa cứ luẩn quẩn trong đầu tôi trên đường về, nhưng chắc chắn một điều là chính sách hòa giải dân tộc sẽ không thể thành công nếu nhà nước cứ hành xử như thế này.

Chiến tranh đã lùi qua lâu mà vết thương trong lòng dân tộc hình như vẫn chưa khép lại.

Khi tôi đăng một số bức ảnh chuyến đi thăm nghĩa trang này lên mạng cách đây mấy hôm thì lập tức nhận được vô số phản hồi trái chiều.

Người thì rất hoan nghênh, người thì lại phê phán cho rằng tôi là thằng cộng sản con, là kẻ cơ hội làm chuyện chính trị. Tôi nghĩ các bạn có ý phản đối tôi không cần phải nặng nề như vậy.

Chính thể Việt Nam Cộng Hòa đầu gì cũng đã là quá khứ. Chiến tranh đã kết thúc gần năm mươi năm và chúng ta vẫn phải chung sống với nhau.

Hãy đi từng bước nhỏ, từng việc cụ thể như việc phá bỏ chế độ kiểm soát nghĩa trang quân đội Biên Hòa giống một trại tù.

Hãy lên tiếng, hãy làm trong khả năng mà bạn có thể chịu đựng được. Không bắt đầu thì mãi mãi chẳng bao giờ có đổi thay.

Nguyễn Lâm Thắng